

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ____ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 07072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою Управління публічними фінансами

на тему: **«Податки на споживання в Україні: фіскальні ефекти»**

Виконавець:

студентка М-7 групи ЦЗВФН

Юшина Анастасія Іванівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

професор кафедри, д.е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

Волохова Ірина Семенівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ОДЕСА-2023

АНОТАЦІЯ

Юшина А.І. «Податки на споживання в Україні: фіскальні ефекти»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності

«07072 Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр та назва спеціальності)

за освітньою програмою «Управління публічними фінансами».

(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2023.

У роботі досліджена сутність податків на споживання; становлення та розвиток системи оподаткування споживання, перехід від оподаткування податком з обороту до оподаткування податком на додану вартість; теоретизація формування фіскального ефекту податків на споживання. Була визначена роль податку на додану вартість у наповненні Державного бюджету; досліджена фіскальна ефективність оподаткування акцизним податком; досліджені прагматичні аспекти сплати ввізного мита в Україні. У третьому розділі досліджений Європейський досвід оподаткування споживання та його фіскальні ефекти; проведено прогнозування надходження податків на споживання в Україні; розроблені пропозиції реформування цих податків.

Запропоновано: заходи боротьби із тіншовим обігом товарів, із їх контрабандою, з контрафактним виробництвом товарів; необхідність збільшення переліку платників ПДВ; запровадження диференційованих ставок ПДВ, крім стандартної тощо.

Ключові слова: податки на споживання, податок на додану вартість, акцизи, ввізне мито, митні збори, непрямі податки.

ANNOTATION

Yushyna Anastasiia «Consumption taxes in Ukraine: fiscal effects»

Qualification work for obtaining an educational master's degree in a specialty

«07072 Finances, banking and insurance»

(code and name of the specialty)

for the educational program «Management of public finances». –

(title of the educational program)

Odesa National University of Economics. - Odesa, 2023.

The work examines the essence of taxes on consumption; formation and development of the consumption taxation system, transition from turnover tax to value added tax; theorizing the formation of the fiscal effect of taxes on consumption. The role of the value-added tax in filling the State budget was determined; the fiscal efficiency of taxation with excise tax was investigated; Pragmatic aspects of payment of import duty in Ukraine are studied.

The third chapter examines the European experience of consumption taxation and its fiscal effects; the forecasting of the receipt of taxes on consumption in Ukraine was carried out; proposals for the reform of these taxes have been developed.

Proposed: measures to combat the shadow circulation of goods, their smuggling, and the counterfeit production of goods; the need to increase the list of VAT payers; introduction of differentiated VAT rates, other than the standard one, etc.

Key words: consumption taxes, value added tax, excise duties, import duties, customs duties, indirect taxes.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОПОДАТКУВАННЯ	
СПОЖИВАННЯ	8
1.1. Сутність податків на споживання.....	8
1.2. Становлення та розвиток системи оподаткування споживання	17
1.3. Теоретизація формування фіскального ефекту податків на	
споживання.....	27
РОЗДІЛ 2. ФІСКАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ	
ОПОДАТКУВАННЯ СПОЖИВАННЯ В УКРАЇНІ.....	34
2.1. Визначення ролі податку на додану вартість у наповненні Державного	
бюджету.....	34
2.2. Фіскальна ефективність оподаткування акцизним податком	48
2.3. Прагматичні аспекти сплати ввізного мита в Україні.....	60
РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ	
СПОЖИВАННЯ.....	69
3.1. Європейський досвід оподаткування споживання та його фіскальні	
ефекти.....	69
3.2. Реформування податків на споживання в Україні.....	81
ВИСНОВКИ.....	97
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	102
ДОДАТКИ.....	110

ВСТУП

Податкові системи країн будуються за використанням різноманітних баз оподаткування. Важливою базою – є споживання громадян та юридичних осіб. Завдяки оподаткуванню споживання формується значний розмір фінансових ресурсів переважно органів державної влади, меншою мірою – органів місцевого самоврядування. Податки на споживання, або їх ще називають непрямі податки, є надійним та значним інструментом перерозподільчих відносин населення та юридичних осіб і бюджету держави. При цьому, цю фіскальну роль такі податки виконують найкраще: прості в адмініструванні, вони здатні сформувати значні обсяги бюджетних коштів. Непрямі податки гарно справляються і з роллю інструмента регулювання рівня та якості споживання суспільства, враховуючи його неоднорідність, у тому числі за доходами.

В Україні, як і в економічно розвинутих країнах, податки на споживання представлені податком на додану вартість, акцизним податком та митом. Податком на додану вартість оподатковується переважна більшість податків та за досить високими ставками. Тому він є лідером серед податків зі споживання громадян та юридичних осіб. Акцизним податком оподатковується лише окремі групи товарів, за споживанням яких строго пильнує держава. Непрямі податки переважним чином оподатковують зовнішньоекономічну діяльність. Завдяки системі оподаткування споживання органи державної влади отримують можливість обмежувати обсяги імпорتنих операцій взагалі та щодо окремих груп товарів. Ці податки за нульовими ставками оподатковують експортні операції, що надає можливість експортерам одержувати з державного бюджету бюджетне відшкодування їх сплат у минулому. Тому дослідження теоретичних засад оподаткування споживання, прагматики та проблематики їхнього запровадження та результатів фіскальної ефективності, а також розробка

практичних рекомендацій щодо їхнього вдосконалення з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду обґрунтовує актуальність теми дослідження кваліфікаційної роботи магістра.

Крім того, сучасні наукові розробки стосовно вітчизняного та зарубіжного досвіду стягнення податків на споживання, розкриття проблем розумного посилення фіскального ефекту оподаткування споживання наразі неповною мірою відображають останні зміни економічного розвитку нашої держави.

Метою представленої кваліфікаційної роботи магістра є обґрунтування сутності податків на споживання у прив'язці до результатів їхнього становлення та розвитку, фіскальної ефективності справляння таких податків, та, через дослідження передових здобутків зарубіжних країн, розробка практичних рекомендацій реформування непрямого оподаткування в Україні.

Відповідно до мети кваліфікаційної роботи магістра ми поставили та вирішили такі завдання для дослідження:

- визначили сутність податків на споживання, виокремили їхні недоліки та переваги;
- дослідили етапи становлення та розвитку системи оподаткування споживання;
- дослідити теоретизацію формування фіскального ефекту податків на споживання;
- визначити роль податку на додану вартість у наповненні Державного бюджету;
- оцінити фіскальну ефективність оподаткування акцизним податком;
- розглянути прагматичні аспекти сплати ввізного мита в Україні;
- дослідити зарубіжний досвід оподаткування споживання та оцінити його фіскальний ефект;
- розробити пропозиції реформування податків на споживання в Україні.

Об'єктом дослідження є відносини з приводу сплати податків на споживання до бюджету держави.

Предметом дослідження є податки на споживання в Україні, їхні фіскальні ефекти.

Теоретичну та практичну основу дослідження кваліфікаційної роботи магістра складають Закони України, нормативно-правові документи з питань оподаткування та формування доходів бюджетів України та інших країн; Податковий кодекс України, Бюджетний кодекс України, статистичні дані Державного казначейської служби України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Державної митної служби України, Державної податкової служби України, підручники та монографії з питань оподаткування, наукові статті щодо проблематики сплат податку на додану вартість, акцизного збору, ввізного мита.

При проведенні дослідження автором були використані як загальні, так і спеціальні методи наукового пізнання: діалектичний метод, історичний метод, метод логічного, порівняльний метод з метою дослідження сутності та розвитку оподаткування споживання в Україні та в світі.

При дослідженні фіскальної ролі податків на споживання використано статистичний метод, метод порівняння, аналізу та синтезу. У представленні результатів дослідження використовувалися графічні, методи побудови статистичних таблиць.

Використано також кореляційно-регресійний аналіз під час прогнозування надходження податку на додану вартість до Державного бюджету, акцизного податку до бюджетів усіх рівнів, ввізного мита від обсягів імпортування на територію України товарів та послуг, та в цілому надходження податків на споживання залежно від зростання номінального валового внутрішнього продукту України.

Структура кваліфікаційної роботи магістра має таку структуру: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

У першому розділі досліджена сутність податків на споживання; становлення та розвиток системи оподаткування споживання; теоретизація формування фіскального ефекту податків на споживання.

У другому розділі була визначена роль податку на додану вартість у наповненні Державного бюджету, фіскальна ефективність оподаткування акцизним податком; досліджені прагматичні аспекти сплати ввізного мита в Україні.

У третьому розділі досліджений Європейський досвід оподаткування споживання та його фіскальні ефекти; реформування податків на споживання в Україні.

Обсяг роботи 113 аркушів, 10 таблиць, 26 рисунків, 3 додатка на 3 аркушах.

ВИСНОВКИ

Введення податків на споживання може мати декілька цілей та обґрунтувань, які визначаються податковою політикою країни. Однією з основних цілей введення податків на споживання є отримання додаткових фінансових ресурсів для фінансування державних програм та послуг. Податки на споживання можуть використовуватися для регулювання рівня споживчого попиту в економіці. Зниження або підвищення таких податків може впливати на споживчі витрати та змінювати попит на певні товари та послуги. Податки на споживання можуть стимулювати економічний розвиток. Їхнє зниження може бути використане як стимул для споживчих витрат. Це може сприяти збільшенню обсягу торгівлі, виробництва та послуг.

Податки на споживання, або непрямі податки - це вид податків, які не сплачуються прямо з кишень громадян чи підприємств, а накладаються на товари, послуги чи інші види трансакцій. Ці податки включаються в вартість товарів та послуг і збираються при їх купівлі або продажу.

Система податків на споживання пройшла значний шлях становлення, модернізації та розвитку. В усьому світі еволюціонували універсальні акцизи від податків з обороту до податку з продажів, чи податку на додану вартість.

З метою дослідження особливостей прояву фіскального ефекту податків на споживання, нами було звернуто увагу на вплив кожного елементу оподаткування непрямыми податками на зміну сум сплат цих податків до бюджетів держави. Розглянуто вплив зміни переліку платників податків, зміни об'єкту оподаткування, бази оподаткування, ставок непрямих податків та податкових пільг.

Ряд динаміки фактичних сплат податків на споживання до зведеного бюджету відносно розмірів номінального ВВП свідчить про значні перерозподільчі процеси на користь формування фінансових ресурсів держави. Однак, відмічаються і досить значні коливання: з 2015 року поступово

відмічалось скорочення питомої ваги відносно номінального ВВП податків на споживання. Максимальне значення показника – 18,10% було саме в цьому 2015 році.

Впродовж 2016 – 2018 років спостерігалася стабілізація розміру сплат податків зі споживання юридичних та фізичних осіб у % до номінального ВВП тих років: від 15,00% до 15,40%, отже відхилення - 0,40 відсоткових пункти. У наступних 2019 – 2021 роках за рахунок надходження непрямих податків було перерозподілено від 13,70% до 13,90% ВВП. У 2022 році розмір показника склав 16,00%. На такий результат через воєнний стан на території України вплинуло більш значне зменшення номінального валового внутрішнього продукту порівняно із зменшенням надходжень податків на споживання..

На протязі періоду 2015 – 2022 років, загальна питома вага надходження податків на споживання змінювалася від 62,0% у 2015 році до 45,4% у 2022 році податкових надходжень зведеного бюджету. Коливання спостерігалися впродовж всього періоду дослідження і вони були суттєвими. На них вплинули: зміна ставок ввізного мита, що зменшило частку надходжень податків на споживання з 2016 року; пандемія коронавірусу, яка зменшила споживання громадян, особливо це стосується товарів непродовольчого характеру; воєнний стан, що причинив зменшення витрат населення на споживання; міграція населення до країн Європи, що також призвело до скорочення споживання цих громадян на території України.

У загальному обсязі податкових надходжень Державного бюджету питома вага ПДВ у середньому склала 46,67%. Цей податок впродовж всього періоду існування незалежної України був основним у доходах Державного бюджету. Основним він є і серед непрямих податків Державного бюджету, середня частка яких у 2015 – 2022 роках склала 64,19%. Зазначений розмір є високим, що свідчить про переважання пріоритетів держави оподатковувати споживання юридичних та фізичних осіб нівелюючи роль найбільш справедливіших прямих податків, як то податок на доходи фізичних осіб, податок на прибуток підприємств, податок на майно тощо.

Серед податків на споживання ще одним вагомим джерелом формування бюджетів всіх рівнів виступає акцизний податок (раніше акцизний збір). Розміри сплат цього податку у 2022 році склали 115,4 млрд. грн., це на 64,9 млрд. грн. менше показника року попереднього. 2022 рік – це вже воєнний рік. У цьому році було зменшення виробництва та обсягів імпорту підакцизних товарів. Тобто зрозумілим є той факт, що темп зростання акцизного податку менше 100% - тобто лише 64%.

В основному акцизний податок сплачується до Державного бюджету України. У 2018 році обсяги мобілізованого акцизного податку склали 126,8 млрд. грн. У наступному році збільшення мобілізації було на рівні 3,2%. У 2019 році до Державного бюджету України було сплачено акцизного податку в сумі 130,8 млрд. грн.

Так само, як по Державному бюджету України, поступово зростали сплати до місцевих бюджетів акцизного податку із роздрібного продажу. Так, органи місцевого самоврядування у 2021 році отримали до своїх бюджетів 8,2 млрд. грн. акцизного податку, а це на 1,1 млрд. грн. більше показника минулого року. У 2022 році, попри важку економічну ситуацію в країні, що викликана воєнним станом, обмеженнями, що були застосовані відносно продажу алкогольних напоїв, місцеві бюджети України отримали навіть більше акцизного податку із роздрібного продажу такого роду підакцизних товарів, ніж у 2021 році (надійшло 10,2 млн. грн. податку, що на 2,0 млрд. грн. більше показника попереднього року, зростання склало 124,1 %).

Серед податкових надходжень ввізне мито зазвичай у будь яких країнах займає незначну питому вагу. Не виключенням є прагматика сплат мита і в Україні. У 2015 році частка ввізного мита складала 6,9% податкових надходжень зведеного бюджету України. З 2016 року частка ввізного мита суттєво втрачає свої позиції стосовно фіскальної ролі у наповненні Державного бюджету. У цьому році питома вага мита зкоротилася до 2,7%. На такий суттєвий спад надходжень вплинуло суттє зменшення ставок мита. У

наступних роках частка ввізного мита була досить стабільною. Відчувалися незначні коливання.

Податки на споживання є важливим елементом системи оподаткування будь якої країни світу. Ці податки, або як їх ще правильно називають – непрямі податки, уналежнюють у себе: універсальні акцизи, або податок на додану вартість, специфічні акцизи, або акцизний податок, ввізне мито (оскільки вивізне використовується рідко задля перешкодження вивозу окремих товарів із певної країни світу). Іноді замість податку на додану вартість, країни обирають задля оподаткування споживання населення та суб'єктів господарювання податок з обороту та податки з продажів.

Оскільки Україна прагне увійти до складу Європейської спільноти, нами було досліджено європейський досвід оподаткування споживання та його фіскальні ефекти.

Наразі для держави є дуже цінним забезпечення формування фіскальних ефектів від податків на споживання. Задля збільшення цього ефекту необхідно виявити та намагатися вирішити проблеми оподаткування споживання, які є досить гострими для вітчизняної економіки, для суспільства, яке постійно здійснює споживання та вимагає його якості.

Задля вирішення проблем споживчого оподаткування нами було розроблено такі пропозиції:

- усі дрібні господарюючі суб'єкти, які здійснюють операції з купівлі – продажу товарів повинні стати на облік як платники податку на додану вартість. Для таких платників достатньо, на наш погляд, полегшити порядок обліку та податкового звітування;
- необхідно унеможливити тіньовий обіг товарів, робіт та послуг;
- боротьба проти контрабандного ввезення товарів на територію;
- боротьба проти контрафактного виробництва товарів;
- вдосконалення системи електронного адміністрування податків на споживання;

- удосконалення методів контролю процесу обігу та виробництва підакцизних товарів;
- запровадити щодо митних процедур (з метою зробити їх прозорими) електронне їхнє проведення;
- вдосконалення процедури визначення щодо імпортованих на територію України митної вартості товарів;
- посилення відповідальності суб'єкта господарювання за спробу незаконного відшкодування ПДВ;
- запровадження зниженої ставки ПДВ для товарів першої необхідності;
- зменшення стандартної ставки ПДВ. Це можна зробити аж до 15% - мінімальної стандартної ставки ПДВ для країн-членів ЄС;
- запровадження для товарів, шкідливих для здоров'я підвищені ставки податку на додану вартість;
- запровадження зменшеної ставки податку на додану вартість на вартість газу і газопостачання, електричної енергії і електропостачання, тепла і теплопостачання;
- щорічне коригування податкових ставок акцизу у бік збільшення;
- запровадження акцизного податку на транспортні засоби за ставками, які б були обернено пропорційними видам та кількості палива, яке витрачається під час руху цими транспортними засобами;
- проводити моніторинг втрат бюджетів через пільгове оподаткування споживання, а також з регулюючими ефектами податків на споживання як економічного, так і соціального характеру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атаманчук Н. І. Особливості акцизного оподаткування в Україні. *Вісник НТУУ КПІ. Політологія. Соціологія. Право*. Випуск 1 (41). 2019. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/32632/1/VPSP2019-1_73-77.pdf (дата звернення 20.08.2023)
2. Бандурка О. М., Понікаров В. Д. Податкове право: науково-практичний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2014. 312 с.
3. Боровик В. М., Ладиженська В. О. Проблеми акцизного оподаткування в Україні. *Економічний вісник Донбасу*. 2011. <https://cyberleninka/article/n/problemi-aktsiznogo-opodatкуванняa-v-ukrayini> (дата звернення 20.04.2023)
4. Волохова І. С., Дубовик О. Ю. та ін. Податкова система: Навчальний посібник. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 412 с.
5. Волохова І. С., Луніна І. О., Слатвінська М. О., Хомутенко А. В. та ін. Трансформаційні процеси у податковій системі України: монографія. За ред. д-ра екон.наук І. С. Волохової. Одеса: Атлант, 2018. 383 с.
6. Гаркушенко О. М., Кувалдіна О. О. Проблеми і майбутнє податку на прибуток підприємств та ПДВ в умовах цифровізації. *Економіка промисловості*. 2021. № 3 (95). С. 52 – 69.
7. Газізуллін І. Та ін. Аналіз адміністрування ПДВ в Україні з прикладами з металургії, машинобудування та легкої промисловості. Аналітична записка. К.: Оптима, 2011. 19 с.
8. Гетманцев Д. О., Форсюк В. Л., Бойко Н. В. Непряме оподаткування. Правова сутність та адміністрування : наук. - практ. посіб. К: Юрінком Інтер, 2014. 336 с.
9. Державний веб-портал бюджету для громадян України URL: <https://openbudget.gov.ua/> (дата звернення 10.08.2023)

10. Дмитренко А. В., Лебедик Г. В. Особливості справляння акцизного податку в Україні та практика оподаткування. *Eurasian Academic Research Journal*. 2017. № 12. С. 61 – 66.
11. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 21.08.2023)
12. Державна казначейська служба України. URL : <http://www.treasury.gov.ua> (дата звернення 10.06.2023)
13. Диференціація ставок ПДВ: за і проти. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2010/05/19/235781/> (дата звернення 20.07.2023)
14. Жукевич О. М. Актуальні проблеми застосування ПДВ в Україні. *Економічний простір*. 2009. № 22/2. С. 258 - 264.
15. Зварич О. В. Податкові надходження: методологія прогнозування: монографія. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. 444 с.
16. Звіти департаменту фінансів Одеської міської ради про виконання бюджету Одеської міської територіальної громади за 2017 – 2022 роки
17. Карпенко С. П. Сутність та особливості акцизного оподаткування: світовий досвід та перспективи в Україні. *Економіка та держава*. 2015. № 3. С. 117 – 121.
18. Карпенко С. П. Оподаткування доданої вартості: Європейський досвід та Українські реалії. *Ефективна економіка*. № 12. 2014. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3650> (дата звернення 14.08.2023)
19. Кіянчук І.І. Проблеми справляння ПДВ в Україні та шляхи їх вирішення. *Світ фінансів*. № 4. 2015 рік. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/2849/1/%D0%9A%D1%96%D1%8F%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%86.pdf> (дата звернення 15.07.2023)

20. Комарова І. В. Акцизне оподаткування в Україні у контексті європейських тенденцій. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2017. № 1 (37). С. 73 – 78.
21. Коротун В. І. Гармонізація специфічного акцизного оподаткування України до вимог ЄС. *Науковий вісник Академії муніципального управління*. 2010. № 8. С. 98 – 106.
22. Коротун В. І. Акцизне оподаткування в історії фінансової думки. *Науковий вісник Буковинської державної фінансової академії : збірник наукових праць*. 2008. Вип. 3 (12) : ч. 2. С. 180 – 186.
23. Кміть В. М., Комарницький В. І. Проблеми і недоліки діючої системи непрямого оподаткування в Україні. *Гроші , фінанси і кредит*. Випуск 2(07). 2018р. URL : http://rev.kpu.zp.ua/journals/2018/2_07_uk/26.pdf (дата звернення 01.09.2023)
24. Крисоватий А. Методологічний інструментарій новітньої парадигми оподаткування. *Економічна теорія*. 2014. № 4. С. 36-48.
25. Кузьмінський Ю. Податок на додану вартість в Україні та деяких країнах. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2014. № 6. С. 43 – 50.
26. Лютий І. О., Дрига А. Б., Петренко М. О. Податки на споживання в економіці України : монографія. Київ : Знання, 2005. 335 с.
27. Макаренко В. В. Напрями вдосконалення адміністрування акцизного збору в Україні. *Інноваційна економіка*. 2010. № 2. С. 252 - 256.
28. Митний кодекс України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>. (дата звернення 20.08.2023)
29. Молдован О. ПДВ: скасувати не можна реформувати. *Економічна правда*. 2010. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications /2017/11/14/631109/> (дата звернення 14.07.2023)
30. Мороз А. С. та ін. Основні методи виявлення схем мінімізації в оподаткуванні платників податку на додану вартість. *Науковий вісник НЛТУ України : збірник науково-технічних праць*. 2011. Вип. 21. 8. С. 257 – 262.

31. Офіційний сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень: <http://www.ibser.org.ua/> (дата звернення 02.09.2023)
32. Офіційний сайт Кабінету міністрів України: <https://www.kmu.gov.ua/ua> (дата звернення 10.08.2023)
33. Офіційний сайт Міністерства фінансів України: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення 15.08.2023)
34. ПДВ в умовах воєнного стану. 16 березня 2022. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/576814.html> (дата звернення 16.06.2023)
35. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 18.05.2023)
36. Податок на готівку та гарантія відшкодування ПДВ: реформа "10-10" знову на порядку денному. Що там нового? Економічна правда URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/12/26/695422/> (дата звернення 13.08.2023)
37. Податки під час війни: що змінилося для бізнесуАбо адаптація податкового законодавства до умов воєнного часу. 2023 рік. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/211250_podatki-pd-chas-vyni-shcho-zmnilosya-dlya-bznesu (дата звернення 12.08.2023)
38. Податки під час війни: все, що треба знати бізнесу. Ключові зміни для малого та середнього бізнесу, запроваджені в межах податкової реформи воєнного часу. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/7/685375/> (дата звернення 14.08.2023)
39. Покатаєва О. В. Справляння ПДВ у контексті Податкового кодексу України. *Держава та регіони*. 2011. № 1. С. 48 - 53.
40. Податковий кодекс України: станом на 1 жовтня 2021 р. К.: Му Book, 2021. 592. с.

41. Про гармонізацію структур акцизних зборів на спирт та алкогольні напої Директива Ради Європи від 19 жовтня 1992 р. 92/83/ ЄЕС URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_430 (дата звернення 13.08.2023)
42. Про Державний бюджет України на 2022 рік: Закон України від 2 грудня 2021 року № 1928-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#Text> (дата звернення: 21.08.2023)
43. Про Державний бюджет України на 2023 рік: Закон України від 3 листопада 2022 року № 2710-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text> (дата звернення: 21.08.2023)
44. Пояснювальна записка департаменту фінансів Одеської міської ради щодо прогнозу бюджету Одеської міської територіальної громади на 2023 рік.
45. Ревенко О. В. Вплив податкової конкуренції на соціально-економічні процеси в країні: переваги та недоліки. *Теорія та практика державного управління*. 2012. Вип. 1. С. 242-247.
46. Реформування податкової системи України: сучасні виклики та орієнтири: монографія; авторський колектив; за заг. ред. П. В. Пашка, Л. Л. Тарангул. К.: ТОВ Новий друк, 2015. 570 с.
47. Соколовська А.М. Основи теорії податків: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2010. 326 с.
48. Соколовська А.М. Податкова система держави: теорія та практика становлення. К.: Знання-Прес, 2004. 454 с.
49. Ставку ПДВ можуть знизити до 10%, але для всіх (тобто ставку 7% можуть скасувати). Дебет і Кредит. URL : <https://news.dtki.ua/taxation/pdv/81070-stavku-pdv-mozut-zniziti-do-10-ale-dlia-vsix-tobto-stavku-7-mozut-skasuvati> (дата звернення 20.08.2023)
50. Сідельникова Л. П., Сідельникова Т. П., Костіна Н. М. та ін. Податкова система: навч. посіб. К.: Ліра - К, 2013. 424 с.

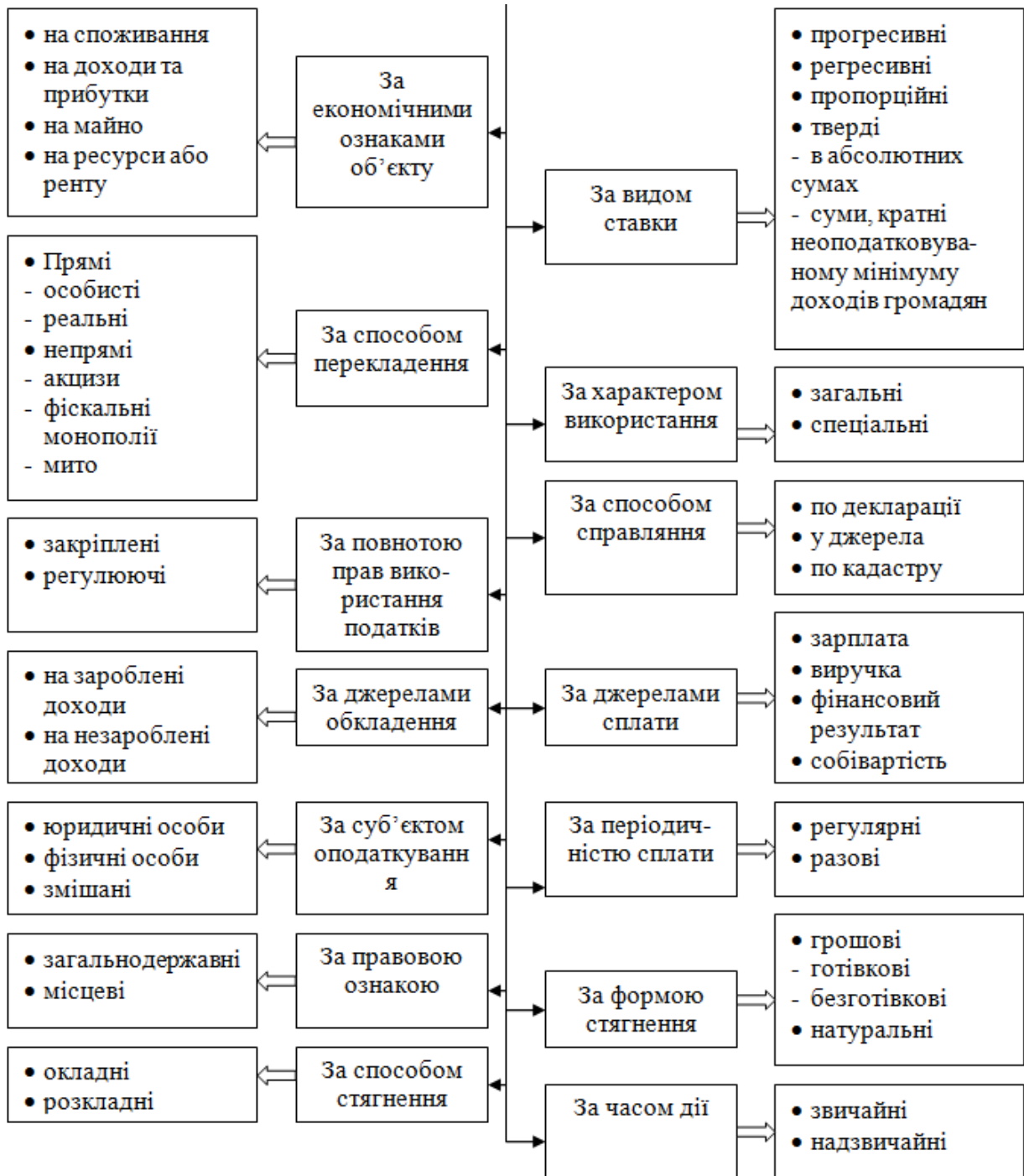
51. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку фінансової системи України: монографія. / Волохова І. С., Хомутенко А. В. та ін.; за ред. д-ра екон. наук І. С. Волохової. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2021. 395 с.
52. Трансформаційні процеси у податковій системі України : монографія. За ред. І. С. Волохової. Одеса: Атлант, 2018. 384 с.
53. Трансформація акцизної політики України : монографія. За заг. ред. В.І. Коротуна. Ірпінь : Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. 404 с.
54. Трут Д. Чотири головні проблеми відшкодування ПДВ в Україні URL: <https://gmk.center/ua/opinion/4-golovni-problemi-vidshkoduvannya-pdv-v-ukraini/> (дата звернення 18.06.2023)
55. Фінансова система : навчальний посібник. За заг. ред. д-ра екон. наук І. С. Волохової. Львів: ННБК «АТБ», 2022. 274 с
56. Фінанси: експрес - курс: Навч. Посібник. За заг. ред. І. С. Волохової. - Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.
57. Фінанси : навчальний посібник у 2-х частинах. За заг. ред. Баранової В.Г. Одеса: Атлант, 2015. Ч. 1. 344 с.
58. Фінанси : навчальний посібник у 2-х частинах. За заг. ред. Баранової В.Г. Одеса: Атлант, 2015. Ч. 2. 309 с.
59. Фінансовий портал Міністерства фінансів URL: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/> (дата звернення 02.09.2023)
60. Фрадинський О. А. Еволюція акцизного оподаткування в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009. № 1. С. 112 – 116.
61. Хлібок Ю. А. Основні напрямки реформування сучасної податкової системи України. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2009. № 2 (6). С. 114 - 118.
62. Хлебнікова І. І. Фіскальні та регулятивні ефекти акцизного оподаткування в Україні : автореф. дис. канд. екон. наук : 08. 00. 08. Ірпінь, 2018. 20 с.

63. Хлебнікова І. І. Механізми контролю за обігом тютюнових виробів в країнах ЄС. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*: 2017. № 2. С. 316 – 336.
64. Хромяк Н. В., Чубай В. М. Реформування податкової системи України в трансформаційний період. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 21. С. 272–277.
65. Ціна держави URL: <http://www.cost.ua/budget/revenue/> (дата звернення 03.08.2023)
66. Чижова Т. В. Сучасні реалії адміністрування ПДВ та вирішення проблем його гармонізації. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2011. № 1 (13). С. 96 – 99.
67. Чи високі в Україні податки? Порівняння податкових ставок у розвинених країнах світу. URL: <https://texty.org.ua/articles/103913/chy-vysoki-v-ukrayini-podatku-porivnyannya-podatkovyih-stavok-u-rozvy-neny-h-krayinah-svitu/> (дата звернення 20.08.2023)
68. Чому ПДВ в Україні та ПДВ у країнах ЄС – це два різні податки? Ціна держави URL : <https://cost.ua/chomu-pdv-v-ukrayini-ta-pdv-u-krayinah-yes-tse-dva-rizni-podatku/> (дата звернення 05.08.2023)
69. Шевченко С. О. ПДВ: проблеми справляння та шляхи їх вирішення. *Ефективна економіка* № 11, 2014 URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3513> (дата звернення 18.07.2023)
70. Шляхи удосконалення порядку бюджетного відшкодування ПДВ. Міністерство юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_33460 (дата звернення 10.09.2023)
71. Шульга Т. М., Савчук В. С. Проблематика акцизного оподаткування в Україні. *Часопис Національного університету Острозька академія. Серія Право*. 2018. № 2 (18). С. 1 – 11.
72. Щодо основних новацій та перспектив податкового законодавства у 2023 році. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/nove-pro-podatki--novini-/644122.html>

73. Як побороти фіктивний ПДВ. Економічна правда.
URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/11/14/631109/> (дата звернення 10.08.2023)
74. Corporate Taxes and Economic Growth. National Economic Consulting. 2010. URL: http://www.techceocouncil.org/clientuploads/reports/Corporate_taxes_and_Economic_Growth_FEB.pdf (дата звернення 17.08.2023)
75. Digital economy report 2019. URL : https://unctad.org/system/files/official-document/der2019_en.pdf (дата звернення 20.06.2023)
76. Dackehag M. Taxation of income and economic growth: An empirical analysis of 25 rich OECD countries / M. Dackehag, Å. Hansson. // Lund University. 2012. №6. (дата звернення 15.06.2023)
77. European Commission. Fair Taxation of the Digital Economy. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/companytax/fair-taxation-digital-economy_en (дата звернення 02.09.2023)
78. Iryna Volokhova, Volker Tolkmitt, Ruslana Ignatenko Financial decentralization in Ukraine in the context of European trends Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. Том 4 (45), 2022. С. 36 -47
79. Iryna Volokhova The Effectiveness of Network Systems in Providing Project Maturity of Public Management. TEM Journal. 2021. Vol.10. № 1. P. 272-282.
80. Iryna Volokhova Taxation of individuals in Ukraine: current state and prospects for development. Transformation of Ukraine's economy: formation of an inclusive economy system and functionality of financial inclusion: Scientific monograph. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2023. 428 p.

ДОДАТКИ

Класифікація податків



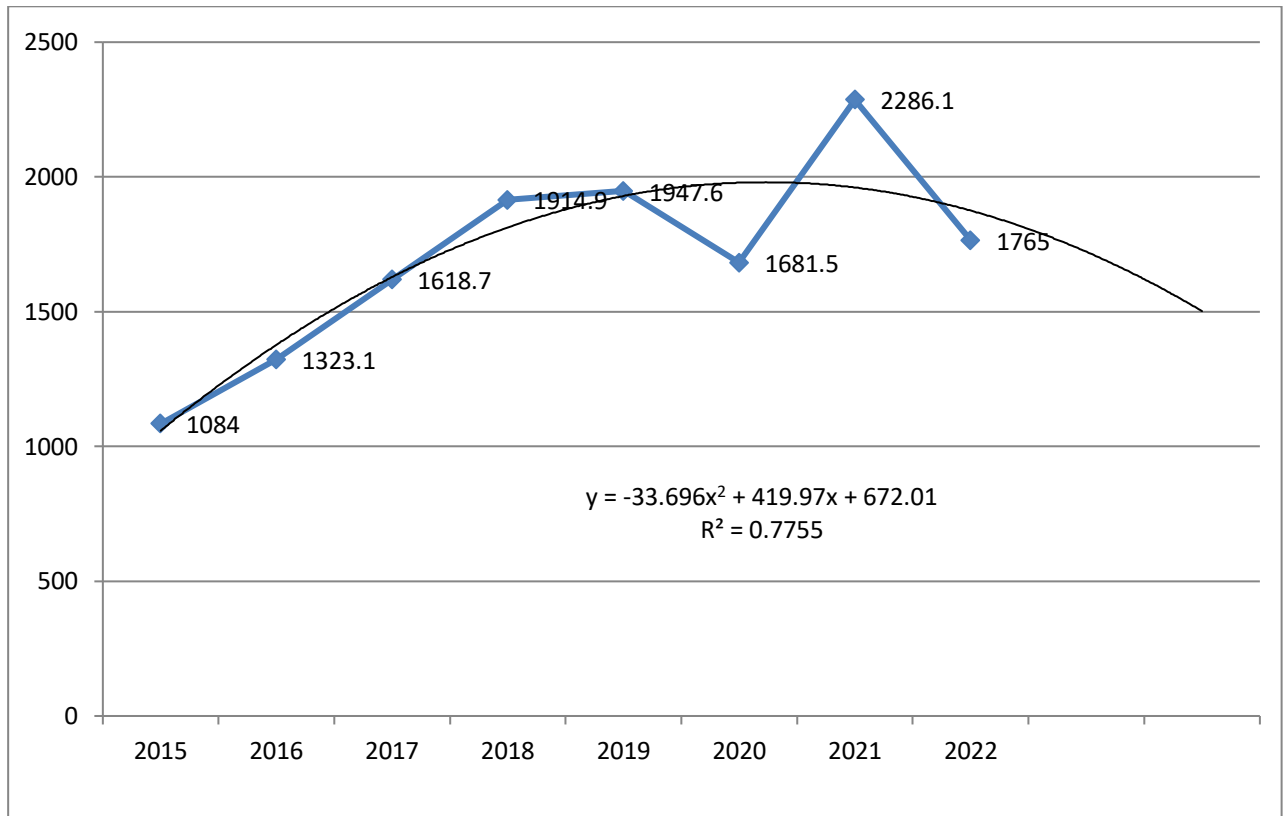
Додаток Б

Податкові надходження зведеного бюджету України, млн. грн.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ПДВ	246858	235506	313980	374508	378689	400601	536489	467001
ПДВ з вироблених в Україні товарів, робіт та послуг з урахуванням бюджетного відшкодування	108091	54053	63450	79131	88930	126487	155775	213948
ПДВ з ввезених на митну територію товарів	138764	181453	250530	295377	289760	274114	380714	253053
Бюджетне відшкодування ПДВ	68405	94405	120061	131659	151901	143109	159701	84592
Акцизний податок	70795	101751	121449	132650	137076	153850	180300	115434
Ввізне мито	39881	20001	23898	28077	29855	30203	36855	26246
Всього податкових надходжень	576 040	745 186	948 219	986 348	1070322	1136687	1453804	1343225
Номинальний ВВП	1979458	2383182	2982920	3558706	3974564	4194102	5459574	3799864

Джерело [11, 9].

Результати прогнозування імпорту товарів в Україну



Трендова модель прогнозування обсягів імпорту товарів та послуг має наступний вигляд:

$$y = -33,69x^2 + 419,9x + 672,0,$$

$$R^2 = 0,775$$

У 2023 році прогнозований обсяг імпорту товарів та послуг складе:

$$y = -33,69x^2 + 419,9x + 672,0 = 1722,21 \text{ млрд грн}$$